

شهر سوخته و شگفتی‌های آن

جراحی مغز در شهر سوخته

از دیگر شگفتی‌های شهر سوخته، پیدایی نشانه‌هایی از کهن‌ترین جراحی مغز است. جمجمه دختر دوازده یا سیزده ساله‌ای که در ۴۸۰۰ سال پیش، پزشکان برای درمان بیماری هیدروسفالی (جمع شدن مایع در جمجمه) بخشی از استخوان جمجمه او را برداشته و جراحی کرده‌اند، که مدت‌ها بعد از این عمل زنده‌مانده است.

خط کش ۵ هزار ساله در شهر سوخته

در کاوش‌های انجام گرفته در شهر سوخته خط‌کشی از چوب آبنوس کشف شده که به طول ۱۰ سانتیمتر و با دقت نیم‌میلیمتری است. کشف خط‌کش در شهر سوخته زابل، نشانگر این است که ساکنان این شهر باستانی، دارای پیشرفت‌های زیادی در زمینه علم ریاضیات بوده‌اند.

نخستین انیمیشن جهان در شهر سوخته

باستان‌شناسان هنگام کاوش در شهر سوخته، در گوری ۵ هزار ساله جامی را پیدا کردند که نقش یک بز همراه با یک درخت روی آن دیده می‌شود. آن‌ها پس از بررسی این شی، دریافتند نقش موجود بر آن برخلاف دیگر آثار به دست آمده از محوطه‌های تاریخی شهر سوخته، تکراری هدفمند دارد، به گونه‌ای که حرکت بز به سوی درخت را نشان می‌دهد. هنرمندی که جام سفالین را بوم نقاشی خود قرار داده، توانسته است در ۵ حرکت، بز را طراحی کند که به سمت درخت حرکت و از برگ آن تغذیه می‌کند.

باستان‌شناسان با نزدیک کردن این تصاویر به یکدیگر موفق شدند نمونه‌ای از یک تصویر متحرک را در قالب یک فیلم ۲۰ ثانیه‌ای به دست آورند. این جام ۱۰ سانتیمتری برای نوشتن استفاده می‌شده و روی یک پایه استوار شده است.

از دیگر یافته‌های این شهر باستانی می‌توان به مواردی چون: شهرک‌های مسکونی و ساختمان‌های همگانی همچون آپارتمان، سفال با امضای سفال‌گر، چکش، سوزن، بذر خربزه، حبوبات، ماهی خشک کرده، برنج، زیره، کوره‌های سفالگری، کوره‌های ذوب فلزات، دکمه، تبر، بندکفش، قلاب، شانه‌سر، طناب، سبد، گل‌مو، قاب‌های چوبی، کفش، کمر بند و ... اشاره کرد ...

در روزگاران دور، که بشر تازه یک‌جا نشین شده بود، شهری در سیستان پدید آمد که به گفته باستان‌شناسان به لحاظ بافت شهری، جمعیت، برنامه‌ریزی شهری و... جزو اولین شهرهای جهان است. شهر سوخته و تمدن هوشمند و خلاق آن با بیش از پنج هزار سال قدمت، به‌عنوان بزرگ‌ترین استقرار شهرنشینی در نیمه‌ی شرقی فلات ایران، نمونه‌ای منحصر به فرد و حکایت‌گر واقعی علم، صنعت و فرهنگ گذشته‌های دور این مرز و بوم می‌باشد. این شهر در ۵۶ کیلومتری زابل در استان سیستان و بلوچستان و در حاشیه جاده زابل - زاهدان واقع شده است. مردم شهر سوخته در چهار دوره بین سال‌های ۳۲۰۰ تا ۱۸۰۰ قبل از میلاد در آن سکونت داشته‌اند.

نخستین چشم مصنوعی جهان در شهر سوخته

برای نخستین بار در شهر سوخته یک چشم مصنوعی متعلق به ۴۸۰۰ سال پیش کشف شد. این چشم مصنوعی متعلق به زنی ۲۵ تا ۳۰ ساله و به احتمال زیاد، دو رگه سیاه و سفید بوده، در یکی از گورهای شهر سوخته مدفون است.

آثار وجود چشم مصنوعی را از روی جمجمه این زن می‌توان دید. چشم مصنوعی که در چشم چپ او کار گذاشته شده، به نظرمی‌رسد از قیر طبیعی مخلوط به نوعی چربی جانوری ساخته شده است. روی این چشم مصنوعی، ریزترین مویرگ‌های داخل چشم، توسط مفتول‌های طلایی به قطر کمتر از نیم‌میلی‌متر وجود دارد. مردمک این چشم در وسط قرار گرفته و تعدادی خطوط موازی که تقریباً یک لوزی را تشکیل می‌دهند، در پیرامون مردمک دیده می‌شود. همین مطالعات نشان می‌دهد زیر طاق ابروی این زن آثار آبرسه دیده می‌شود. به علت مدت زمان زیادی که بخش زیرین این چشم مصنوعی با پلک در تماس بوده، آثار ارگانیکی پلک چشم نیز بر روی آن مشهود است. همچنین در این قبر دو قسمتی، اشیایی مثل ظرف‌های سفالی، مَهرهای تزئینی، یک کیسه چرمی و یک آینه مفرغی کشف شده است.

شهرنشینی و عوارض آن

شهرنشین شدن استخوان انسان‌ها را ضعیف‌تر کرده است

منبع: ایرنا

اخبار علمی

مطالعات

۳۲

- ۱- کاهش خون‌رسانی به مغز استخوان و افزایش خطر شکستگی استخوان.
- ۲- ایجاد اختلال در تابش اشعه خورشید و به دنبال آن ممانعت از جذب ویتامین D به‌عنوان فاکتور موثر در جذب کلسیم.
- ۳- تغییر در سطوح هورمون‌های تنظیم‌کننده عملکرد سلول‌های استخوانی و متابولیسم مواد معدنی موجود در استخوان.
- ۴- کاهش توانایی سلول‌های استخوانی در پاسخ به تنظیمات هورمونی جهت سنتز یا تخریب استخوان.
- ۵- جایگزینی سرب به جای کلسیم و در نتیجه ممانعت از استخوان‌سازی.

شایع‌ترین راه جلوگیری از احتمال آلوده شدن به سرب از طریق تنفس، استفاده از ماسک و پرهیز از قرارگرفتن طولانی مدت در فضاهای باز به خصوص در زمان آلودگی هوا است. بنابراین به افرادی که ناچارند به واسطه کارشان ساعت‌ها بیرون از منزل باشند، توصیه می‌شود جهت پیشگیری از پوکی استخوان، از مکمل‌های حاوی کلسیم استفاده کنند. بسیاری از این مکمل‌ها در کنار کلسیم حاوی ویتامین D و املاحی مانند روی، منیزیم، منگنز و مس هستند که همگی در استحکام استخوان نقش دارند. از سوی دیگر حضور ترکیبات سویا در بعضی از این مکمل‌ها، تاثیر آن‌ها را افزایش می‌دهد...

نتایج دو تحقیق در آمریکا نشان می‌دهد، توسعه کشاورزی و شهرنشینی شدن انسان‌ها پس از کنار گذاشتن زندگی کوچ‌نشینی، موجب ضعف شدن اسکلت انسان شده است. پژوهشگران این تحقیقات اعلام کرده‌اند: درمقایسه بین اسکلت انسان، اسکلت شامپانزه (شبه‌ترین موجود به انسان) و انسان‌های اولیه، اسکلت انسان در شکل کنونی آن منحصربه‌فرد است، زیرا به‌رغم حجم بالای آن، بسیار سبک است. این بررسی‌ها نشان می‌دهد، انسان‌های نخستین که میلیون‌ها سال پیش می‌زیستند، استخوان‌هایی با تراکم بسیار بیشتر نسبت به استخوان‌های انسان امروزی داشته‌اند.

یکی از تغییرات زندگی انسان، شهرنشینی و به دنبال آن آلودگی هوای پاک است، که موجب پوکی استخوان و در نتیجه ضعف شدن اسکلت انسان می‌شود. پوکی استخوان یا استئوپوروز^۱ حالتی است که در آن استخوان‌ها شکننده می‌شوند و احتمال شکستگی آن‌ها با ضربات کوچک، افزایش می‌یابد. پوکی استخوان از مشکلات شایع در جوامع بشری است، که بعد از ۳۵ سالگی روند آن آغاز می‌شود. این عارضه در سنین بالا به‌وجود می‌آید، در نتیجه از استحکام بافت و املاح استخوانی و همچنین مقاومت آن، کاسته می‌شود. عوامل محیطی مانند آلودگی هوا و دود ناشی از مصرف سیگار، در بروز بیماری و شدت پیدا کردن آن نقش دارد. آلودگی و سرب موجود در هوا، از چند طریق باعث پوکی استخوان می‌شوند:

1. Osteoporosis

فرزند سالاری

منابع: سازمان ملی جوانان / خبرگزاری مهر

را جاهل، بی‌اطلاع و حتی عقب‌مانده تلقی می‌کنند. این نشان می‌دهد که در اثر رواج فرزندسالاری در خانواده آنان به شدت پرتوقع، قدرشناس، غیر مسئول و تنبل بار آمده‌اند که ناشی از نظام تربیتی خانواده‌ها است.

غلامرضا علیزاده، روان‌شناس، نیز در این خصوص می‌گوید: «کودکان خانواده‌های فرزندسالار همان انتظاری را که از خانواده خود دارند، از جامعه نیز دارند. به همین دلیل پس از ورود به جامعه دچار یاس و ناامیدی و دلمردگی شده که آن‌ها را شکننده و آسیب‌پذیر می‌سازد. این مساله باعث می‌شود ارتباط خود را با جامعه قطع کنند، که عوارض و عواقبی به دنبال دارد.»

الگوی درست روابط فرزندان و والدین

آنچه الگوی درست روابط فرزندان و والدین عنوان می‌شود، عبارت «نه والدین‌سالاری و نه فرزندسالاری» است. این روزها همه می‌دانیم که خردمندی و هوشمندی، لزوماً در سن و سال و جنس تعریف نمی‌شود. از طرفی خردمندی نمی‌تواند به همه مسائل و تنها در یک شخص تعریف شود. اگر شما راهنمای خوبی برای خرید خودرو محسوب می‌شوید، لزوماً نمی‌توانید در خصوص روان‌شناسی دوست‌یابی هم راهنمای خوبی باشید. اگر شما در کار با رایانه موفق و زبانزد هستید، توقعی وجود ندارد که بتوانید همه خوب و بدهای زندگی را هم تشخیص دهید. محمد جمال‌نژاد مشاور خانواده معتقد است: «والدین‌سالاری سبب می‌شود فرزندان بدون اعتماد به نفس و نامهربان با جامعه روبه‌رو شوند، که می‌تواند اثرات منفی و جبران‌ناپذیری بر آینده آن‌ها بگذارد. فرزندسالاری نیز اعتماد به نفس کاذبی را در فرزندان به وجود می‌آورد، که نتیجه‌اش عدم موفقیت در زندگی خواهد بود.» وی می‌گوید: «خانواده خوب، خانواده‌ای معتدل است. خانواده‌ای که همه اعضای آن می‌توانند در امور خانواده مشارکت داشته باشند و هیچ‌وقت نمی‌توان یکی از شیوه‌های فرزندسالاری یا والدین‌سالاری را شیوه‌ای مناسب برای داشتن خانواده‌ای گرم معرفی کرد.»

به اعتقاد این کارشناس، والدین در جایگاهی هستند که می‌توانند خیر و صلاح خانواده را تعیین کنند، اما در عین حال فرزندان نیز حق اظهارنظر دارند و دست کم در مسائل خانواده اجازه حضور دارند، اما این حضور نباید به اندازه‌ای پررنگ باشد که فرزندان صاحب‌نظر اصلی باشند...

براساس تحقیقات صورت گرفته در مرکز پژوهش‌های دانشگاه شهید بهشتی، ۷۰ درصد خانواده‌های ایرانی فرزندسالار هستند. آن‌ها سعی می‌کنند نیازها و انتظارات فرزندان را مقدم بر تمامی سلسله فعالیت‌های خانواده قرار دهند. بنابراین فرزندان در این خانواده‌ها ارجحیت پیدا کرده و برای این‌که اختلالات رفتاری و خلقی در آن‌ها بروز نیابد، والدین انعطاف بیشتری در ارتباط با فرزندان نشان می‌دهند.

در همایش «بررسی علل افزایش فرزندسالاری در ایران»، که اولین بار از سوی گروه مطالعات زنان دانشگاه تربیت مدرس برگزار شد، محمد صادق مهدوی، جامعه‌شناس، در سخنرانی خود گفت: «امروز تربیت بر اساس تاکید بر اصل استقلال و مسئولیت‌پذیری فرزندان قرار گرفته است. با توجه به تغییرات ایجاد شده در عصر مدرن و تاکید بر دو اصل مذکور، طبیعی است که بچه‌ها شیوه خودمختاری را در پیش گیرند. همین دلایل سبب شده تا والدین امروز نتوانند فرزندان را مسئول تربیت کنند.»

به عقیده وی، به‌عکس فرزندسالاری در غرب، بچه‌ها در ایران در امور خانواده دخالت می‌کنند، بدون این‌که به استقلال رفتاری یا اقتصادی رسیده باشند. این ناشی از شیوه تربیتی ما است که فرزندان را وابسته به خانواده تربیت می‌کنیم. این جامعه‌شناس خاطر نشان کرد، بیشترین آسیب فرزندسالاری بر رابطه میان پدر و پسر وارد می‌شود. این آسیب، نقش تربیتی پدر را به شدت کاهش می‌دهد، چراکه پدرها طی مدت ۲۴ ساعت شبانه روز فقط ۲۰ دقیقه را صرف بچه‌ها می‌کنند، البته اگر فرزند کاملاً سالم باشد. اگر نه، فرزندان در مدت بیماری ارتباط کمتری با پدرانشان دارند. به گفته این استاد دانشگاه شهید بهشتی، مدت زمانی که به‌طور مستمر از سوی مادران ایرانی در شبانه روز صرف بچه‌ها می‌شود، به‌طور متوسط ۴ ساعت است. بنابراین، نسبت نا‌عادلانه ارتباط پدر و مادر با فرزندان، خانواده‌های امروز را با مشکلی روبه‌رو کرده که در آن پدر به راحتی از روند تربیت فرزند کنار گذاشته می‌شود. وی نتیجه می‌گیرد که اشتغال پدر، اختلاف والدین، بی‌علاقگی پدر به فرزندان به کاهش ارتباط آن‌ها دامن زده، به‌طوری که هم‌اکنون در بسیاری از خانواده‌ها، فرزندان ترجیح می‌دهند پدر را نبینند!

مهدوی روند فرزندسالاری در ایران را منحصر به فرد خواند و آن را نتیجه تغییر در جهت تربیت خانواده‌ها عنوان کرد و گفت: «در تربیت سنتی، هدف از تربیت فرزند این بود که او را صالح، حرف‌شنو و مطیع پدر و مادر بار بیاورند.» وی با استناد به خانواده‌های ایرانی افزود: «غالباً مادران کارهای پسران ۱۶ - ۱۷ ساله را مثل شستن لباس، واکس زدن کفش‌ها و ... انجام می‌دهند، که در رابطه با کودکان ۶ - ۷ ساله غرب هم دیده نمی‌شود. این امر از نبود الگوی مناسب برای پسران حکایت می‌کند، چراکه پدران در خانواده‌ها مشارکتی ندارند، پسران هم کمتر خود را در خانه مسئول می‌دانند.»

مهدوی با اشاره به تحقیق انجام شده در جامعه ۹۰۰ نفری از خانواده بیان کرد، متأسفانه بسیاری از فرزندان والدین خود

